

Příklad: první součin vektorové reprezentace pro grupu D_{3h} a přiřazení funkcí x^2, y^2, z^2, xy, xz a yz do jejich IR 41

- již víme, že charakter vlastních rotací C_φ a nevlastních rotací S_φ ve vektorové repr. (působení na $\mathbb{R}^3$ grupy $O(3)$) jsou obecně

$$\chi^v(C_\varphi) = 1 + 2\cos\varphi \quad \text{a} \quad \chi^v(S_\varphi) = -1 + 2\cos\varphi$$

- charakter prvního součinu nějaké repr. sama se sebou je dán jednoduše

$$\chi^{v \otimes v}(C_\varphi) = \chi^v(C_\varphi)^2 = (1+2\cos\varphi)^2$$

$$\chi^{v \otimes v}(S_\varphi) = \chi^v(S_\varphi)^2 = (-1+2\cos\varphi)^2$$

a tedy pro zrcadlení obecně $\chi^v(\sigma = S_{2\pi}) = 1 = \chi^{v \otimes v}(\sigma)$

a dále $\chi^v(C_3) = 1 + 2\cos\frac{2\pi}{3} = 0$, $\chi^v(C_2) = 1 + 2\cos\pi = -1$

a $\chi^v(S_3) = -1 + 2\cos\frac{2\pi}{3} = -2$, z čehož určíme $\chi^{v \otimes v}$

D_{3h}	E	$2C_3$	$3C_2$	T_h	$2S_3$	$3C_2$
Γ^v	3	0	1	1	-2	-1
$\Gamma^{v \otimes v}$	9	0	1	1	4	1

na druhou

- reprezentace $\Gamma^{v \otimes v}$ se rozpadá na symetrickou a antisymetrickou část $\Gamma^{v \otimes v} = \Gamma^{\{v \otimes v\}} \oplus \Gamma^{\{v \otimes v\}}$, jejichž charaktere jsou dány poloci

$$\chi^{\{v \otimes v\}}(g) = \frac{1}{2} [\chi^v(g)^2 + \chi^v(g^2)] \quad \text{a} \quad \chi^{\{v \otimes v\}}(g) = \frac{1}{2} [\chi^v(g)^2 - \chi^v(g^2)]$$

a tedy $\chi^{\{v \otimes v\}}(C_\varphi) = \frac{1}{2} [(1+2\cos\varphi)^2 + 1+2\cos 2\varphi] = 2\cos\varphi (1+2\cos\varphi)$

$$\chi^{\{v \otimes v\}}(S_\varphi) = \frac{1}{2} [(-1+2\cos\varphi)^2 + 1+2\cos 2\varphi] = 2\cos\varphi (-1+2\cos\varphi)$$

$$\begin{aligned} \text{a} \quad \chi^{\{v \otimes v\}}(C_\varphi) &= \frac{1}{2} [(1+2\cos\varphi)^2 - (1+2\cos 2\varphi)] = \\ &= \frac{1}{2} [4\cos\varphi + 4\cos^2\varphi - 2(-1+2\cos^2\varphi)] = 1+2\cos\varphi = \chi^{pv}(C_\varphi) \end{aligned}$$

$$\chi^{\{v \otimes v\}}(S_\varphi) = \frac{1}{2} [(-1+2\cos\varphi)^2 - (1+2\cos 2\varphi)] = 1-2\cos\varphi = \chi^{pv}(S_p)$$

a tedy antisymetrická podreprezentace repr. $\Gamma^{v \otimes v}$ je stejná jako pseudovektorová repr.

- nakonec tedy dostaneme rozklady viz dle							viz níže			
D_{3h}	E	$2C_3$	$3S_v$	S_h	$2S_3$	$3C_2$	D_{3h}	C_{3v}	D_{3h}	C_{3v}
A'_1	1	1	1	1	1	1		z	z^2, x^2+y^2	z^2, x^2+y^2
A'_2	1	1	-1	1	1	-1	R_z (x, y)	R_z (x, y), (R_x, R_y)	(xy, x^2-y^2)	$(x^2, y^2),$ (xy, x^2-y^2)
E'	2	-1	0	2	-1	0				
A''_1	1	1	-1	-1	-1	1				
A''_2	1	1	1	-1	-1	-1	z			
E''	2	-1	0	-2	1	0	(R_x, R_y)		(xz, yz)	

náhradou

$$\begin{array}{l} \Gamma^V \\ \rightarrow \Gamma^{V \otimes V} \\ + \left\{ \begin{array}{l} \Gamma^{[V \times V]} \\ \Gamma^{\{V \times V\}} \end{array} \right\} \end{array}$$

$$\begin{array}{ccccccc} 3 & 0 & 1 & 1 & -2 & -1 \\ 9 & 0 & 1 & 1 & 4 & 1 \\ 6 & 0 & 2 & 2 & 2 & 2 \\ 3 & 0 & -1 & -1 & 2 & -1 \end{array} = E' \oplus A''_2 \rightarrow (x, y) \alpha z$$

$$= \Gamma^{[V \otimes V]} \oplus \Gamma^{\{V \otimes V\}}$$

$$= 2A'_1 \oplus E' \oplus E'' \rightarrow x^2, y^2, z^2, xy, yz, xz$$

$$= A''_2 \oplus E'' \rightarrow R_x, R_y \alpha R_z$$

atdy $\Gamma^{V \otimes V} = 2A'_2 \oplus A''_2 \oplus E' \oplus 2E''$

- přiřazení $x^2, y^2, z^2, xy, yz, xz$ do IR grupy D_{3h}

- asi nejefektivnější je dívat se na tyto funkce jako na složky tensorového součinu $\vec{x} \otimes \vec{x}$, kde $\vec{x} = \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix}$

- více totiž, jak se transformuje $\vec{x}$ při působení bodové

grupy $\vec{x}' = \begin{pmatrix} x' \\ y' \\ z' \end{pmatrix} = D^V(g) \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix}$, kde $D^V(g)$ reprezentuje g ve vektorové reprezentaci

atdy např. dostaneme

$$x'x' = x'^2 = (D^V(g)x + D^V(g)y + D^V(g)z)^2$$

a pod- pro $x'y', x'z'$ atd. a podle výsledku pak vidíme,

které složky tensoru $\vec{x} \otimes \vec{x}$ se nachají mezi sebou

(jde o symetrický tensor; $x^2, y^2, z^2, xy, yz, xz$ a xz tedy

budou patřit do repr. $\Gamma^{[V \otimes V]}$, jejíž rozklad

znamí $(2A'_1 \oplus E' \oplus E'')$ a hledáme tedy kombinace

které jsou budou invariantní, nebo tvoří dvojice

- protože obecně $D^V(g)$ jsou ortogonální matice pro všechny

bodové grupy, neboť se při působení $O(3)$ a podgrup

zachovává velikost $\vec{x}$, bude $x^2+y^2+z^2$ vždy patřit do

doplňk symetrické repr., u D_{3h} tedy do A'_1

- pokud máme navíc bodovou grupu jedinou význačnou
osu C_n , kterou můžeme vždy umístit do osy z ,

pak i z^2 a x^2+y^2 budou nezávisle invarianty
a tedy x^2+y^2 a z^2 patří v D_{3h} obě do A'_1 , nejen
jejich součet

- zbyvají nám přidat xy, yz, xz a x^2-y^2 (orthogonální,
doplňek x^2+y^2)
do E' nebo E''

- protože se (x,y) transformují při působení D_{3h}
mezi sebou, ale z se transformuje nezávisle,

bude jednu dvojici tvořit xz a yz . Protože
jsou charaktere E' a E'' pro E , C_3 a σ_v stejné,
musíme se podívat, jak se xz a yz transformují

např. při σ_h , kdy

$$\begin{array}{l} x' = x \\ y' = y \\ z' = -z \end{array} \Rightarrow \begin{array}{l} x'z' = -xz \\ y'z' = -yz \end{array} \text{neboli } \begin{pmatrix} x'z' \\ y'z' \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -1 & 0 \\ 0 & -1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} xz \\ yz \end{pmatrix} \Rightarrow \chi(\sigma_h) = -2 \Rightarrow E''$$

neboli (xz, yz) patří do E''

- konečně xy a x^2-y^2 se tež transformují mezi sebou,

např. při C_3 , kdy

$$\begin{array}{l} x' = -\frac{1}{2}x - \frac{\sqrt{3}}{2}y \\ y' = \frac{\sqrt{3}}{2}x - \frac{1}{2}y \end{array} \Rightarrow \begin{pmatrix} x'y' \\ x'^2-y'^2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -\frac{1}{2} & -\frac{\sqrt{3}}{4} \\ \frac{\sqrt{3}}{2} & -\frac{1}{2} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} xy \\ x^2-y^2 \end{pmatrix} \Rightarrow \chi(C_3) = -1$$

z toho následuje
zda E' nebo E''

ovšem při σ_h bude

$$\begin{array}{l} x'y' = xy \\ x'^2-y'^2 = x^2-y^2 \end{array} \Rightarrow \chi(\sigma_h) = 2 \Rightarrow E'$$

atedy (xy, x^2-y^2) patří do IR E'

- můžete si připadně ověřit, že i pro S_3 a C_2
dostanete také odpovídající charaktere